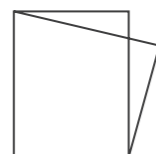

Lorrie Greenhouse Gardella: Louis Lowy - Sozialarbeit unter extremen Bedingungen. Lehren aus dem Holocaust.

Lambertus Verlag, 2019, 224 sider

Anmeldt af Jacob
Kornbeck, Bruxelles

Som amerikansk forsker, underviser og praktiker i socialt arbejde (*social work*), herunder gerontologisk og internationalt socialt arbejde, var Louis Lowy (1920-1991) en af efterkrigstidens absolut førende autoriteter. Han bidrog i afgørende grad til fagets professionalisering og akademisering samt ikke mindst til de vesttyske uddannelsers amerikanisering (Kersting 2002). Men Lowy var ikke amerikansk født. Han ankom til Boston i 1946, og det var som tysk emigrant, at han ydede sit store bidrag til fagets udvikling i Vesttyskland. Oprindeligt skrev han heller ikke sit navn "Lowy" men "Löwy", og som overlevende fra Theresienstadt og Auschwitz kunne han takke forsynet (eller tilfældet) for, at han overhovedet var i live. Resilient, hårdt arbejdende og beskeden var Lowy igennem årtier tilbageholdende med at dele sin livshistorie med andre. Dette modsvarede vel ganske godt det i efterkrigstiden dominerende ekspertokratiske fagparadigme, men til alt held for eftertiden lod han sig mellem oktober

1990 og april 1991 interviewe af kollegaen Lorrie Greenhouse Gardella. I tillæg til 9 interviews a 16 timers varighed havde Gardella tillige mulighed for at udsørg hustruen Ditta samt forskellige venner, der ligeledes som KZ-overlevende var emigreret til USA.

Lowy, der var født i München, flyttede med sin familie til Prag, hvor han studerede til grundskolelærer ved Karls-Universitet, der indtil 1945 var tysksproget. Dette grundstudium synes at have udgjort et godt grundlag for Lowys senere sociale praksis som *community organiser*, der var præget af improvisation under særdeles farlige forhold. I Theresienstadt blev adskillige fanger hængt, alene fordi de havde besiddet læsestof. Dette hindrede ikke Lowy i at organisere undervisning eller at instruere teaterstykker. De dertilhørende plakater havde ellers udgjort et perfekt corpus delicti. Og det var i denne kontekst, at Lowy begyndte at udvikle sine videnskabelige teorier. Den 22. juni 1944 holdt han

et foredrag med titlen "Erziehungsarbeit in Theresienstadt" (jf. s. 66-67). Han havde udarbejdet et curriculum og gjort sig overvejelser over aktiviteter, der kunne styrke børn og unges resiliens. I Theresienstadt mødte han Ditta; i Auschwitz reddede en tysk ingeniør hans liv; og efter en eventyrlig vagabondering med andre overlevende, der førte fra Polen over Ungarn og Rumænien og tilbage til Bayern, kunne Lowys faglighed for alvor begynde at udvikle sig. Den foreliggende tyske oversættelse af den engelske original (Gardella 2011) er af de tyske udgivere Klaus-Martin Ellerbrock og Joachim Wieler forsynet med kommentarer, der tager sigte på at bruge Lowys vidnesbyrd og Gardellas bearbejdning som bidrag til de aktuelle politiske og faglige diskussioner, der startede med migrationskrisen i 2014-15. Pointen er, at Lowy efter befrielsen fra Auschwitz vagabonderede i Central- og Østeuropa

og blev optaget i en amerikansk flygtningelejr i Bayern, hvor han fik lejlighed til at indgå i lejrens "selvforvaltning". Flygtningene var dengang medaktører, og gennem det dengang tilbudte "empowerment" var der – i det mindste for Lowy – mulighed for at kvalificere sig videre og ende i en høj akademisk position i USA. Det er imponerende, hvad USA og Vesttyskland mestrede i disse år, hvor ikke blot jødiske men tillige etniske tyske flygtninge ankom til Vesttyskland i millioner. Således kan datidens generøsitet undre og inspirere, ligesom sammenhængen mellem Lowys personlige og faglige biografi kan udgøre et alternativ til et faglighedsideal baseret på ekspertise og distance.

Som allerede nævnt bidrog Lowy til de vesttyske uddannelsers amerikanisering, herunder med en tysk monografi om forholdet mellem de to traditionelle

uddannelser og professioner, socialrådgivning (*Fürsorge*, senere *Sozialarbeit*) og socialpædagogik (Lowy 1983). Da de angelsaksiske lande traditionelt ikke har kendt det socialpædagogiske paradigme, blev det efter 1945 bragt i forbindelse med nazismen og diskrediteret (Kornbeck 2014, s. 120-122). Også dertil har Lowy bidraget.

Bogen er ikke stærk i teori, men den tegner et autentisk og instruktivt billede af en af det sociale arbejdes pionerer i efterkrigstiden. Det personlige og det faglige kan reelt ikke adskilles. Bogen er ellers nydeligt præsenteret. Kun skal det beklages, at det ekstra (af et kartografisk institut ved et amerikansk universitet tilrettelagte) til bogen fremstillede europakort desværre viser grænserne fra 1990. Dette er dog en mindre fejl i en ellers udmærket bog.

REFERENCER

Gardella, L.G. (2011). *The Life and Thought of Louis Lowy: Social Work Through the Holocaust*. Syracuse, NY: Syracuse University Press.
Kersting, H.J. (2002). Louis Lowy: Bridge-Builder across the Atlantic and important Teacher of German Social Workers. I: *Das gepfefferte Ferkel. Online-Journal für systemisches Denken und Handeln*, september.
www.ibs-networld.de/altesferkel/sept-kersting-lowy.shtml.

Kornbeck, J. (2014). *Alternatives to Convergence? Social work and social pedagogy in German, Danish and Belgian higher education (1989-2004)*. Bremen: Europäischer Hochschulverlag (EHV).
Lowy, L. (1983). *Sozialarbeit/Sozialpädagogik als Wissenschaft im angloamerikanischen und deutschsprachigen Raum. Stand und Entwicklung*. Freiburg im Breisgau: Lambertus.